

Parhaat veneet tehtiin Turun Veneveistämöllä

Tältä merellisessä illassa tuntui

Matti Jussila

Turun Veneveistämö oli aikanaan Pohjoismaiden suurin lajissaan ja merkittävä venevalmistaja koko Euroopassa. Veistämöllä rakennettiin vuosina 1889-1954 kaikkiaan 5000 venettä. Tuotantoon sisältyi monenlaisia veneitä hienoista huvipursista soutuveneisiin sekä pelastusveneistä tykki- ja torpedoveneisiin.

Turun Veneveistämön toiminnasta, tuotannosta, keskeisistä henkilöistä ja työntekijöistä olivat merellisessä illassa kertomassa tutkija Pirkka Leino ja amanuenssi Jarmo Saarinen. He ovat kirjoittaneet aiheesta myös kirjan, jonka alaosittokona on "Parhaat veneet tehtiin Turun Veneveistämöllä".

Uudessakaupungissa täytyy tästä otsikosta puhua vähän varovasti, sillä taällähän toimi pitkään Uudenkaupungin Veneveistämö, joka on myös tunnettu tuot-

Turun Veneveistämöllä rakennettiin erityisen paljon purjeveneitä. Monet niistä olivat upeita ja isoja.

teistaan, he sanoivat.

Turun Veneveistämö oli lajissaan siis suurin sekä Suomessa että Pohjoismais-

sa. Sen rakentamia veneitä vietiin kaikkiaan viiteen maanosaan eli Euroopan lisäksi, Aasiaan, Afrikkaan ja Pohjois- ja Etelä-Amerikkaan. Turusta lähtöisin olevia veneitä onkin kirjan tekemisen aikana löytynyt esimerkiksi Hawaijilta ja Tasmaniasta.

Veistämön tili- ja tilauskirjat tuhoutuivat aikanaan tulipalossa, mutta siitä huolimatta noin 800 Turun Veneveistämön valmistamaa isoa purjevenettä on onnistuttu identifioimaan.

Työntekijöitä arvostettiin

Jarmo Saarinen ja Pirkka Leino kertoivat merellisessä illassa elävästi myös monista Turun Veneveistämön perustamiseen ja toimintaan keskeisesti liittyneistä henkilöistä. Heitä olivat esimerkiksi Gustaf Adolf Lindblom ja August Westin, joka vastasi alkuvaiheessa pääasiassa veneitten suunnittelusta. Kaikkiaan hän suunnitteli yli 400 venettä. Muita merkittäviä henkilöitä olivat Westinin pojat Zake ja Bruno, Gustaf Adolf Tenlen ja Jarl Lindblom.

Turun Ruissalossa sijainnut veneveistämö työllisti eri aikoina kahdesta kymmenestä kahteen sataan henkilöä. Työntekijöiden asema oli veistämöllä Jarmo Saارين ja Pirkka Leinon mukaan hyvä. Tämä näkyi muun muassa siinä, että veneveistämöllä ei juuri lakkoiluttu ja työtapaturmia oli vähän. Vuoden 1918 työväen

vallankumouksen ajanakin veistämö oli suljettuna vain neljä päivää.

– On löytynyt paljon sellaisia valokuvia, joissa tilaaja ja veistämön työntekijät on kuvattu yhdessä uuden veneen vierellä. Se kertoo selvästi työntekijöitä kohtaan tunnetusta arvostuksesta, kirjan tekijät korostivat.

Outoorikin tehtiin Turussa

Turun Veneveistämön rakentamista 5000 veneestä noin tuhat oli suuria purje-

veneitä. Myöhemmin moottoriveneiden osuus kasvoi ja 1920-luvulla moottoriveneiden määrä ylitti purjeveneiden luvun. Esimerkiksi Penta- ja Archimedes-veneitä valmistettiin parhaimmillaan jopa sata vuodessa.

Huviveneiden lisäksi Turun Veneveistämö valmisti monenlaisia aluksia myös viranomaiskäyttöön laivastolle, merivartiostolle, tullille ja luotsilaitokselle. Esimerkkeinä näistä ovat kymmenen VMV: tä ja Taisto-luokan moottoritorpedoveneet, joista yksi on museoituna Turussa Forum Marinumin tiloissa. Tähän ryh-

mään kuuluu myös Suomen Meripelastusseuralle rakennettu pelastusristeilijä Outoori, joka valmistui vuonna 1937. Outoorihan tuli myöhemmin vuosikymmenien aikana tutuksi uusikaupunkilaisille, kun sen asemapaikka oli pitkään taällä.

Jarmo Saارين ja Pirkka Leinon kirjoittama kirja "Abo Båtvarf 1889-1954. Parhaat veneet tehtiin Turun Veneveistämöllä" on Litoralen kustantama. Isokokoisessa kirjassa on 270 sivua on erittäin runsas ja upea kuvitus.

Pelastusristeilijä Outoori rakennettiin Suomen Meripelastusseuralle Turun Veneveistämöllä vuonna 1937. Sen asemapaikkana oli pitkään Uusikaupunki ja se tuli Kaupunginlahden rannassa tutuksi monille uusikaupunkilaisille.

Veneveistämö teki myös hienoja moottoriveneitä. Kuvassa kenraali Waldenille vuonna 1934 valmistunut vene.